

49

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 17 stycznia 1938 r.

o kasowości i rachunkowości izb rolniczych.

Na podstawie art. 50a rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 2, poz. 16) w brzmieniu ustalonym art. 66 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) zarządzam co następuje:

I. Organizacja czynności kasowo-rachunkowych izb rolniczych.

§ 1. (1) Izby rolnicze przyjmują wpłaty i dokonywają wypłat oraz zarachowują je w swych księgach rachunkowych tylko w walucie polskiej.

(2) Do przyjmowania i wydawania wszelkich sum i walorów pieniężnych upoważniona jest kasa izby; zarząd izby może jednak upoważnić instytucje finansowe lub poszczególne osoby do załatwiania w imieniu i na rachunek izby operacyj kasowych.

§ 2. (1) Powierzenie jednej osobie funkcji kasowych i rachunkowych jest niedozwolone.

(2) Urzędnicy, zawiadujący sumami i wartościami pieniężnymi, odpowiadają za straty, wynikłe z ich winy.

§ 3. Sumy obce (kaucje, depozyty, sumy przechodnie) będące w posiadaniu izby, nie mogą być używane nawet czasowo na pokrycie wydatków izby; sumy te powinny być tak ulokowane, aby w każdym czasie można było je wydać właścicielowi.

§ 4. (1) Gotówkę niezbędną na wypłaty przechowuje się w kasie (skrytce) o dwóch zamkach odmiennych. Klucz od jednego zamka posiada kasjer, od drugiego zaś urzędnik, wyznaczony przez prezesa izby. Za zawartość kasy po jej zamknięciu ponoszą odpowiedzialność osoby posiadające klucze od kasy. Kasa (skrytka), środki finansowe znajdujące się w kasie (skrytce) oraz pewna suma tychże środków w czasie przenoszenia ich z lokalu lub do lokalu izby powinny być ubezpieczone do wysokości, ustalonych przez Zarząd izby.

(2) Zarząd izby ustala najwyższą kwotę, jaka może być przechowywana w kasie po dokonaniu wypłat w danym dniu. Walory zasadniczo należy przechowywać w skrytkach państwowych lub komunalnych instytucji finansowych.

(3) Fundusze potrzebne na bieżące wydatki należy lokować na rachunkach bieżących w państwowych lub komunalnych instytucjach finansowych, albo w Banku Polskim lub za zgodą urzędów skarbowych — w kasach tych urzędów. Fundusze te mogą również być lokowane w spółdzielczych instytucjach finansowych za zgodą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Fundusze specjalne izby oraz jej przedsiębiorstw i obiektów majątkowych, wydzielonych z budżetu ogólnego izby należy lokować również w tych instytucjach bądź w papierach wartościowych, wskazanych w art. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszy przez osoby niewłasnowolne oraz sposobie lokowania kaucyj, składanych z tytułu obowiązku publicznego (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 141); inne fundusze należy lokować z bezpieczeństwem pupilarnym zgodnie z art. 2 wyżej wymienionego rozporządzenia.

II. Kasowość.

§ 5. (1) Kasy izb rolniczych przyjmują wpłaty i dokonywają wypłat tylko na podstawie kasowych asygnacji przychodowych i rozchodowych prawidłowo wystawionych.

(2) Asygnacje tak przychodowe, jak i rozchodowe, są wewnętrznymi dokumentami izby; asygnacji tych nie należy wydawać interesantom.

§ 6. Asygnacje rozchodowe podpisują: prezes izby lub jedna z osób przez niego upoważnionych oraz księgowy, asygnacje zaś przychodowe księgowy i kasjer. Asygnacje powinny być podpisywane ręcznie; zaopatrywanie asygnacji w podpis mechaniczny (facsimile) jest wzbronione.

§ 7. Asygnowanie wydatków budżetowych jest dozwolone tylko wtedy, gdy wydatki te nie przekraczają odpowiedniego kredytu budżetowego lub też gdy zachodzi potrzeba dokonania wydatków w warunkach przewidzianych w § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 7 kwietnia 1936 r. o sporządzaniu i ustalaniu budżetów izb rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 265); w tym ostatnim przypadku asygnacja może być wystawiona tylko na pisemne polecenie prezesa izby. Asygnacje rozchodowe na sumy pozabudżetowe mogą być wystawiane tylko wtedy, gdy zamierzone wypłaty mają całkowicie pokrycie na odpowiednich rachunkach książkowych,

- 3) lokat,
- 4) długów długoterminowych.

(2) W przypadku posiadania przez izbę praw i przywilejów, obciążających obiekty majątkowe osób trzecich oraz zobowiązań wobec osób trzecich natury prywatnoprawnej, opartych na specjalnych tytułach prawnych (serwituty obciążające obiekty majątkowe, stanowiące własność izby) należy w dziale „B” prowadzić osobne inwentarze dla tych praw, przywilejów i zobowiązań.

§ 26. (1) W inwentarzach działu „B” należy wymienić i opisać każdy aktyw i pasyw osobno z podaniem jego wartości. W ciągu roku obrachunkowego należy wykazywać w inwentarzach działu „B” wszelkie zmiany, dotyczące poszczególnych nieruchomości, ruchomości, lokat oraz długów długoterminowych. Nie należy jednak uwidaczniać zmian wywołanych zmiennością cen.

(2) Do działu „B” księgi inwentarzowej nie należy wpisywać przedmiotów: z góry przeznaczonych na zużycie, służących do utrzymania porządku, służących do użytku kancelaryjnego oraz przedmiotów nie posiadających wartości sprzedażnej. Dla kontroli przychodu i rozchodu tych przedmiotów, należy prowadzić książki materiałowe.

§ 27. (1) Inwentarzową wartość nieruchomości i ruchomości stanowi cena kupna lub koszt wytworzenia. W razie niemożności ustalenia kosztu własnego (ceny kupna lub wytworzenia), należy jednorazowo ustalić wartość na podstawie oszacowania przez komisję szacunkową powołaną przez zarząd izby, której przewodniczy radca izby delegowany przez prezesa izby.

(2) W przypadkach, gdy określenie wartości ma nastąpić w drodze oszacowania, wartość budowli i innych obiektów podlegających ubezpieczeniu ogniowemu można przyjąć do inwentarza w wysokości szacunku tego ubezpieczenia.

(3) Prawa i przywileje oraz ciężary natury prywatnoprawnej należy wykazywać w inwentarzu w wartości symbolicznej równej 1 zł.

(4) Wykreślanie przedmiotów zapisanych w księdze inwentarzowej może być dokonane tylko na podstawie decyzji zarządu izby rolniczej.

§ 28. Dział „A” księgi inwentarzowej (bilans majątkowy) powinien wykazywać:

1) w stanie czynnym wszystkie składniki majątkowe (aktywa) i

2) w stanie biernym wszystkie długi i zobowiązania (pasywa), fundusze specjalne oraz czysty majątek izby.

§ 29. (1) W stanie czynnym należy wykazywać następujące grupy aktywów:

- I. Nieruchomości.
- II. Ruchomości.
- III. Lokaty.

IV. Materiały i zapasy.

V. Aktywa przedsiębiorstw i obiektów majątkowych.

VI. Aktywa fundacji.

VII. Kasa i instytucje finansowe.

VIII. Inne aktywa.

IX. Przewyżka stanu biernego nad stanem czynnym.

(2) W grupie VIII „Inne aktywa” należy wymienić te aktywa, które nie są objęte poprzednimi grupami i należy wykazywać je pod takimi nazwami, pod jakimi są one wymienione w rachunku „Zamknięcia sum pozabudżetowych” (§ 46). W tej grupie należy również wykazywać prawa i przywileje (§ 25) z podaniem dla każdego prawa i przywileju wartości symbolicznej 1 złotego. Wszystkie inne aktywa należy wykazywać w ich wartościach, wykazanych na rachunkach ksiązkowych a aktywa przedsiębiorstw i obiektów majątkowych oraz aktywa fundacji w wysokościach, podanych w ich bilansach.

§ 30. (1) W stanie biernym należy wykazywać następujące grupy:

I. Długi długoterminowe.

II. Pasywa przedsiębiorstw i obiektów majątkowych.

III. Pasywa fundacji.

IV. Inne pasywa.

V. Fundusze specjalne.

VI. Majątek izby.

(2) W grupie II „Pasywa przedsiębiorstw i obiektów majątkowych” należy wymienić w ogólnych sumach, pasywa każdego wyodrębnionego z budżetu ogólnego izby przedsiębiorstwa i obiektu majątkowego osobno. W grupie tej należy wymienić jedynie rzeczywiste pasywa (długi i zobowiązania wobec osób trzecich) oraz osiągnięte, a nie przelane na rzecz budżetu ogólnego izby, zyski przedsiębiorstw i obiektów majątkowych, natomiast kapitały własne tych przedsiębiorstw, jak kapitał zakładowy, renowacyjny itd. chociaż w bilansach tych przedsiębiorstw zamieszczane są w stanie biernym, należy wykazywać w grupie VI „Majątek izby”, pozostałe zaś kapitały własne, tzw. specjalne, w grupie V „Fundusze specjalne”.

(3) W grupie III „Pasywa fundacji” należy wymienić w ogólnych sumach bilansowych pasywa wraz z kapitałem własnym każdej fundacji osobno.

(4) W grupie IV „Inne pasywa” należy wymienić te pasywa, które nie są objęte żadną inną z wymienionych w ust. 1 grup. Inne pasywa należy wykazywać w tej grupie pod takimi nazwami, jakie mają one w rachunku „Zamknięcia sum pozabudżetowych” (§ 46). W tej grupie należy również wymienić zobowiązania i ciężary natury prywatnoprawnej (serwituty) z podaniem dla każdego zobowiązania i ciężaru wartości 1 złotego (§ 25).

(5) W grupie V „Fundusze specjalne” wymienić należy w ogólnych sumach oddzielnie:

- 1) fundusze specjalne izby rolniczej,
- 2) fundusze specjalne każdego przedsiębiorstwa i obiektu majątkowego wydzielonego z budżetu ogólnego izby.

Przez fundusze specjalne należy rozumieć fundusze własne, przeznaczone na cele specjalne np. na budowę gmachu.

(6) W grupie VI „Majątek izby” należy wykazać czysty majątek każdego przedsiębiorstwa i obiektu majątkowego, wydzielonych z budżetu ogólnego (kapitały zakładowe), następnie w jednej sumie, jako czysty majątek izby, różnicę pomiędzy ogólną sumą stanu czynnego i biernego. Sumy nadwyżki budżetowej, względnie niedoboru budżetowego, ani stanem czynnym, ani stanem biernym obejmować nie należy, natomiast sumy nadwyżek, względnie niedoborów budżetowych należy podać jako uwagę przy grupie IX w stanie czynnym „Przewyżka stanu biernego nad stanem czynnym”, względnie przy grupie VI w stanie biernym „Majątek izby” (bilans majątkowy).

§ 31. Sumy z tytułu udzielonych i przyjętych gwarancji i poręczeń należy wykazywać pod ogólnymi sumami stanu czynnego i biernego działu „A” księgi inwentarzowej.

§ 32. Obroty na poszczególnych rachunkach w księdze „Dziennik - Główna” oraz w księgach kontowych należy sumować po każdym zakończonym miesiącu.

§ 33. (1) Po upływie roku obrachunkowego w ciągu miesiąca kwietnia należy:

- 1) przeprowadzić pod datą 31 marca księgowania, zarówno na rachunkach budżetowych, jak i pozabudżetowych tych obrotów, które zostały dokonane w ciągu ubiegłego okresu obrachunkowego, a które nie zostały zaksięgowane;

- 2) przenieść z rachunku dochodów budżetowych na rachunek sum przechodnich te kwoty otrzymanych w ciągu roku zasiłków, które nie zostały do końca roku zużyte lub zostały zużyte niezgodnie z przeznaczeniem; zasiłki oraz uskutecznione z nich wydatki należy objąć sprawozdaniem z wykonania budżetu tego roku, w którym zasiłki zostały zużyte;

- 3) uzgodnić salda wszystkich rachunków i rachunki pozamykać.

- (2) Niesporne należności osób trzecich z tytułu kredytowego wykonania wydatków budżetowych, jeżeli nie zostały uiszczone w ciągu okresu obrachunkowego, muszą być zarachowane pod datą ostatniego dnia roku budżetowego na peczet kredytów tegoż roku.

- (3) Zarachowanie, określone w ustępie poprzedzającym, następuje na podstawie listy wierzycieli, tj. zestawienia tych zobowiązań wraz z załączonymi do niego oryginalnymi rachunkami i innymi dowodami uzasadniającymi poszczególne sumy, objęte listą wierzycieli. Lista wierzycieli powinna być zestawiona i przeksięgowana w ciągu 15 dni po skończonym okresie obrachunkowym.

- (4) Na poczet dochodów ubiegłego okresu obrachunkowego wolno zaliczać tylko te dochody, które pobrane zostały na rzecz izby do ostatniego dnia roku obrachunkowego wyłącznie przez upoważnione do poboru osoby lub instytucje (§ 1). Nie pobrane w okresie ubiegłym dochody budżetowe, o ile wpływają po ostatnim dniu okresu budżetowego, należy zaliczać do dochodów okresu następnego.

§ 34. (1) Po zapisaniu obrotów, o których mowa w § 33 należy zamknąć poszczególne rachunki w „Dzienniku - Główny” i szczegółowych księgach kontowych. Zamknięcia rachunku należy dokonać przez zapisanie ustalonego salda po tej stronie rachunku, która wykazuje mniejszą sumę obrotów za cały rok oraz wyprowadzenie ogólnych sum rachunku. Równocześnie należy salda rachunków budżetowych przenieść na: rachunek „Zamknięcia sum budżetowych”, salda zaś rachunków pozabudżetowych na rachunek „Zamknięcia sum pozabudżetowych”.

- (2) Rachunki w księdze „Dziennik — Główna” zamykać należy w takiej kolejności, w jakiej są one wymienione w rocznym zamknięciu sum pozabudżetowych, podanym w § 46. Rachunki, na których wykazywane są zarówno należności, jak zobowiązania izby, należy zamykać dwoma saldami.

- (3) Specjalnych inwentarzy (dział „B” księgi inwentarzowej) w końcu roku nie należy zamykać; należy jednak ustalone na ostatni dzień roku obrachunkowego sumy ogólne poszczególnych inwentarzy (nieruchomości, ruchomości, lokat i długów długoterminowych) wykazać (wpisać) obok ostatniego zapisu dokonanego w roku obrachunkowym.

- (4) Księgi pomocnicze (księgi materiałowe i księgi biercze) należy zamknąć przez podkreślenie odpowiednich rubryk i wyprowadzenie sald na poszczególnych kontach w księdze materiałowej oraz ogólnych sum za cały rok obrachunkowy w księdze bierczej.

- (5) Rejestrów wekslowych z końcem roku nie należy zamykać. Należy jednak na ich podstawie ustalić na ostatni dzień roku obrachunkowego ogólne sumy, powstałe z tych tytułów i wymienić je w treści danego rejestru.

IV. Rachunkowość zakładów.

§ 35. Zakłady izby, których wydatki i dochody wchodzi do budżetu izby w sumach ogólnych, mogą przyjmować bezpośrednio wszelkie dochody budżetowe, wynikające z zakresu ich działania. W tym przypadku zakłady te obowiązane są prowadzić kwitariusze i księgę kasową.

§ 36. (1) Zakłady mogą prowadzić rachunkowość we własnym zakresie, bądź też rachunkowość zakładów może prowadzić personel rachunkowy izby. Rachunkowość we wła-

2) badanie umów i operacji zarówno pod względem ich celowości, jak i pokrycia finansowego i budżetowego,

3) badania czy wydatki budżetowe dokonywane są w granicach kredytów i na cele zgodne z przeznaczeniem oraz nadzór nad nieprzekraczalnością kredytów budżetowych,

4) czuwanie nad terminowym dokonywaniem wypłat i pobieraniem dochodów oraz właściwą administracją sum obcych (depozytów, kaucyj, sum przechodnich),

5) badanie rachunków i innych dowodów pisemnych, służących za podstawę do asygnowania wydatków,

6) badanie rentowności i czuwanie nad całością majątku izby,

7) badanie prawidłowości sporządzania rocznego zamknięcia rachunkowego oraz wszelkich zestawień rachunkowych.

§ 50. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 31 marca 1938 r.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniatowski

50

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 22 stycznia 1938 r.

o sposobie udowodnienia czynnego udziału w walkach o niepodległość Państwa Polskiego.

Na podstawie art. 2 ust. (2) ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464) zarządzam co następuje:

§ 1. Czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego, uprawniający do ubiegania się o pracę w trybie i na warunkach ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464), stwierdza zaświadczenie, wystawione przez właściwe władze wojskowe.

§ 2. Zaświadczenie otrzymać mogą osoby, które:

- a) należały do organizacji lub formacji niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1,
- b) nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego.

§ 3. Władzami właściwymi do wydania zaświadczeń dla osób, należących do organizacji lub formacji niepodległościowych są:

- 1) Wojskowe Biuro Historyczne,
 - 2) Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Organizacji Wojskowej przy Wojskowym Biurze Historycznym,
 - 3) Archiwum Wojskowe,
 - 4) Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VII,
 - 5) Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII,
- w zależności od okoliczności, która z wyżej wymienionych władz oraz instytucji przechowuje akta danej organizacji lub formacji niepodległościowej (załącznik Nr 2).

§ 4. Władzą właściwą do wydawania zaświadczeń:

- a) dla osób, które nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, wyszczególnionych w załączniku Nr 1,

brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego,

- b) dla osób, które z jakichkolwiek powodów nie otrzymały zaświadczenia od władzy właściwej wskazanej w § 3, jest Ogólna Komisja Orzekająca przy Wojskowym Biurze Historycznym, która wydaje zaświadczenia według wzoru, podanego w załączniku Nr 3.

§ 5. W przypadku niemożności uzyskania zaświadczenia od władz lub instytucji, wymienionych w § 3, interesowany powinien przedstawić Ogólnej Komisji Orzekającej przy Wojskowym Biurze Historycznym oświadczenie, wystawione przez co najmniej dwóch świadków, odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości, którzy jednocześnie z interesowanym pełnili służbę w danej organizacji lub formacji niepodległościowej, stwierdzające czynny udział interesowanego w walkach o niepodległość; podpisy świadków mają być uwierzytelnione.

§ 6. Podania o wydanie zaświadczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, oraz zaświadczenia te są wolne od opłat stempowych na mocy art. 142 pkt 5) oraz art. 160 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 1 lipca 1936 r. o opłatach stempowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404).

§ 7. Zaświadczenia, wydane do czasu ogłoszenia rozporządzenia niniejszego przez władze lub instytucje wojskowe, wskazane w § 3, a stwierdzające udział danej osoby w organizacjach lub formacjach niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1, zachowują nadal swą ważność i zastępują zaświadczenia wymienione w § 1.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*